

Új információs központ Budapesten: Interbright

A budapesti székhelyű Interbright az ismeretterjesztő és a vele rokon tájékoztató szakirodalom és videotermés begyűjtésére, értékelésére, illetve a róla adandó tájékoztatás nyújtására jött létre. Ez markáns újdonság az eddigi információs rendszerek érdekltségéhez képest. Bemutatjuk az új és újszerű információs központ és rendszer indokoltságát, illetve tájékoztatást adunk eddigi eredményeiről és további terveiről. A központ eddig mintegy 200 külföldi kiadót nyert meg céljainak, és nemzetközi könyv- és videokiállítás megszervezésére készül.

Napjainkban a különböző szakmai, tudományos, kulturális, társadalmi információk áramoltatása, kezelhetőség, széles körben elérhetővé tétele kulcskérdés. A rendkívüli mértékben felgyorsult tudástermelési folyamat ugyanis a *primer* információk akkora tömegét állítja elő, hogy egyes elemei csak megfelelő mennyiségű és minőségű *szekunder* információ beiktatásával válhatnak a nemzetközi tudományos kommunikáció részévé.

A tudományos eredmények közzétételének, publikálásának, azaz forgalomba hozásának elsődleges célja nyilvánvalóan az, hogy ezek az eredmények eljussanak a felhasználók legszélesebb köréhez. E gondolat fordítottja: a tudományos teljesítmény reális értéke nem keresendő másutt, mint az alkalmazhatóságban, felhasználhatóságban.

A tudományos információ tulajdonképpen forgalomba hozott tudományos ismeret. Ebből egyértelműen következik minél hatékonyabb forgalmazásának követelménye, amelynek kielégítésére világszerte különféle rendszerek alakítanak ki. E rendszereknek a kommunikatív séma által meghatározott tényezőit pontosan felmérve, tudatosan megszerelve lehet biztosítani az információk gyors, veszteség és torzulás nélküli, ellenőrzött és rendszeres áramoltatását. Így aprólékos gonddal kell megtervezni a leendő rendszer "csatornahálózatát", amelyben az "üzenetek" szelektált, meghatározott köre lehetőleg akadálytalanul, "zajmentesen" cirkulál, s a lehető leggyorsabban és legegyszerűbben jut el megcélzott fogyasztóihoz.

Meg kell tervezni a rendszer tér- és időbeli működésének optimális mértékét is, mert ezáltal küszöbölhető ki a hasznos információk elsikkadásának, "élve eltemetésének" növekvő veszélye. Gyakran találkozhatunk ugyanis manapság olyan álláspontokkal, hogy egy-egy már meglévő információ előkeresése bonyolultabb és drágább folyamat, mint ismételt létrehozása.

Mindezeket kellett szem előtt tartanunk akkor is, amikor elképzeltük és létrehoztuk Budapesten az *Interbright Nemzetközi Tudományos Ismeretterjesztő és Információs Központot*.

Az Interbright működése

Az Interbright létrehozásának elindítója az a felismerés volt, hogy az információs rendszerek világméretű hálózatában van egy lefedetlen sáv. Intézményünket az ide sorolható ismeretek feldolgozására, mozgatására hoztuk létre. Konkrétan: sem külföldön, sem hazánkban mind ez ideig nem kísérelték meg, hogy a tudomány népszerűsítésével, a *tudományos ismeretterjesztéssel* foglalkozó kiadványokról gyűjtsenek, szelektáljanak és továbbítsanak információkat szervezett formában. A tudomány népszerűsítésén a tudomány eredményeinek közlését kell érteni, amely nem kifejezetten a szakemberekhez "szól", hanem könnyen felfogható, élvezetes formában, de mégis tudományos igényrel a nyitott és érdeklődő közönséghez. Ugyanakkor a magas szintű ismeretterjesztő művek és tudományos kézikönyvek (handbook, textbook) között nincs éles határ.

A fentiek alapján intézményünk információs sávját, információs érdekltségét úgy definiáltuk, hogy a természet- és társadalomtudományok, illetve a különféle művészetek *alapvető ismereteit* közvetítő, s ezek között is a legfrissebb *műveket*, valamint a róluk szóló információkat áramoltatja. Másként szólva: intézményünk az újonnan megjelenő, nívós tudományos ismeretterjesztő könyvekről, az alapvető tájékozódást nyújtó kézikönyvekről, illetve az ugyanilyen jellegű videofilmekről szolgáltat információkat.

E művek családja – megítélésünk szerint – a tudományos kutatás, az oktatás, a tömegkommunikációs intézmények és a szélesebb, művelt olvasóközönség számára egyaránt jelentős érték. Napjainkban az oktatás, ezen belül elsősorban a felsőoktatás igen sürgető megújításának idején még fontosabb, hogy

különbé nyitott egyetemi, távoktatási, népfőiskolai és más rugalmas, újszerű szervezeti formákban zajló képzési elgondolásokhoz nívós és naprakész ismeretekkel járuljanak hozzá az erre szakosodó információ rendszerek, nem utolsósorban a mienk.

Munkánk színvonalának biztosítéka, hogy az Interbright alapításához ez ideig a következő neves magyar intézmények társultak, kezdetben együttműködési megállapodás, később korlátolt felelősségű társaság (kft.) létrehozása formájában: *Akadémiai Kiadó és Nyomda, Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, Magyar Mozi- és Videofilmgyár, Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézete, Állam- és Jogtudományi Intézete, Nyelvtudományi Intézete és Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézete, Akadimpex, Ipari Információs Központ, Fővárosi Tanács Magisztrál Kft., Könyvtártudományi és Módszertani Központ, Eötvös Loránd Tudományegyetem, továbbá néhány pénzintézmény, elsősorban az Országos Kereskedelmi és Hitelbank, a Hungária Biztosító, az Ipari Fejlesztési Bank és az Innofinance.*

Az információk tartalmi színvonalának szavatolásáról, ezeknek tudományos igényességű szelektálásáról, az áltudomány bármilyen megnyilvánulásának kiküszöböléséről komoly, tudományos fokozattal rendelkező szakembergárda gondoskodik minden tudományágban, ismeretkörben.

Aktivitásunk kiterjed az összes fontosabb tudományterületre. Az információk gyűjtésében és osztályozásában – a tudományrendszertani viták elkerülésére, illetve a rendszer illeszkedésének biztosítására – az Egyetemes Tizedes Osztályozást adaptáltuk a magunk szükségleteire.

Vannak tudományágak, melyeknek speciális fontosságot tulajdonítunk. E preferált területeket az alábbiakban ismertetjük és jellemezzük a címszavak szintjén:

- ▶ **Környezetvédelem.** A környezetmegőrzés stratégiái. A genetikai sokféleség megóvása. Hosszú távú hasznosítás az alapvető ökológiai és életfenntartó rendszerek szem előtt tartása alapján. "Lágy", azaz környezetkímélő technológiák. Környezetvédelmi törvényhozási szervezetek. Az állampolgári aktivitás formái.
- ▶ **Informatika, számítástechnika.** Szoftverrendszerek, adatkezelés, speciális számítógép-felhasználások – például a művészetek területén. Minden számítógép- és szoftverrendszerre számítunk, de az IBM-kompatibilis XT/AT prioritást élvez.
- ▶ **Csúcstechnológiák.** Magas színvonalú technológiák. Elektronika, robotika. CAD/CAM rendszerek. Biotechnológia. Mesterséges intelligencia. Távközlés. Új technológiák és új anyagok felhasználása.
- ▶ **Egészségmegőrzés.** Életmód, mozgás, relaxáció, mentálhigiéne. A dohányzás, a narkotikumok, a gyógyszerek, az alkohol, a mozgáshiány és a karcinogének előidézte ártalmak. A levegőszennyezett-ség és más, egészségre ártalmas rizikófaktorok.

▶ **Közgazdaság, pénzügyek, biztosítás.** Közgazdasági krízisek, infláció, gazdasági tevékenységek. Banktevékenységek. Részvénytársaságok. Holdingok, bankrendszerek. Automatikus bankműveletek. Bankstratégiák, együttműködés és versengés a bankok és biztosítótársaságok között. Biztosítási trendek. A tőzsde irodalma.

A kiemelt témákon kívül természetesen fontosnak tartjuk a klasszikus diszciplínákban keletkező munkákról szóló friss híradást is. Így a természettudományok (matematika, fizika, kémia, technika, biológia, orvostudomány, agrártudomány, geológia, földrajztudomány, csillagászat, meteorológia), valamint a társadalomtudományok (filozófia, irodalomtudomány, nyelvtudomány, állam- és jogtudomány, szociológia, demográfia, közgazdaságtudomány, történelem, archeológia, pszichológia, néprajz, művészetelmélet és művészettörténet, zenetudomány, színház- és filmtudomány, sport) köréből ugyancsak rendeltetészerűen szolgáltatunk információkat.

Mindezekkel központunk nemcsak alapinformációkat nyújt a kiadók, könyvtárak, tudományos kutatóintézetek, főiskolák, egyetemek és az olvasók között széles rétegeknek, hanem megkönnyíti az *inter-és multidiszciplináris területeken* kutatók tájékozódását is. Információink igénybevitelével ugyanis az alapvető ismeretek szintjén követni tudják a másik (esetleg több másik), tőlük viszonylag távolabb eső tudományág kutatási eredményeit.

A könyvtárosok, tanárok, szerzők és olvasók pedig bízhatnak abban, hogy szolgáltatásainkkal megalapozott áttekintési lehetőséget nyújtunk az egyes tudományterületek mindenkori előrehaladásáról, "mozgásairól".

Nemzetközi kapcsolatok – hazai előnyök

Az Interbright a legkülönbözőbb országokban, mindeneke előtt a főbb világnyelveken publikált munkák összegyűjtésével, a kulturális és tudományos információk cseréjével a nemzetközi együttműködés elősegítésére törekszik. Sőt: függetlenül attól, hogy fejlődő vagy fejlett országban tevékenykednek-e, a kis- és közepméretű kiadóknak is egyedülálló lehetőséget biztosít arra, hogy a nagy nemzetközi kiadókkal együtt bekerülhessenek az információk nemzetközi vérkeringésébe.

Hazánk jelenlegi társadalmi-gazdasági-politikai helyzetében, a reform felgyorsulásának idején az Interbright igen határozottan járulhat hozzá annak a szerepkörnek a betöltéséhez, amelyet gyakran nevezünk így: híd a Nyugat és a Kelet között. Mi ennek elsősorban kulturális oldalát és vonatkozásait ismertük föl, s az intézmény felépítését és munkáját úgy terveztük meg, hogy a jelenlegi szűkös gazdasági lehetőségek és devizahiány ellenére is működőképes legyen, ezen belül garantálni tudja a magyar szellemi tőke hasznosítását.

A fentiek jegyében fordult az Interbright 68 ország 6000 kiadójához olyan felhívással, hogy küldje meg számára legfontosabb ismeretterjesztő és tudományos-tájékoztató kiadványaik tiszteletpéldányát, továbbá a rájuk vonatkozó információs anyagokat.

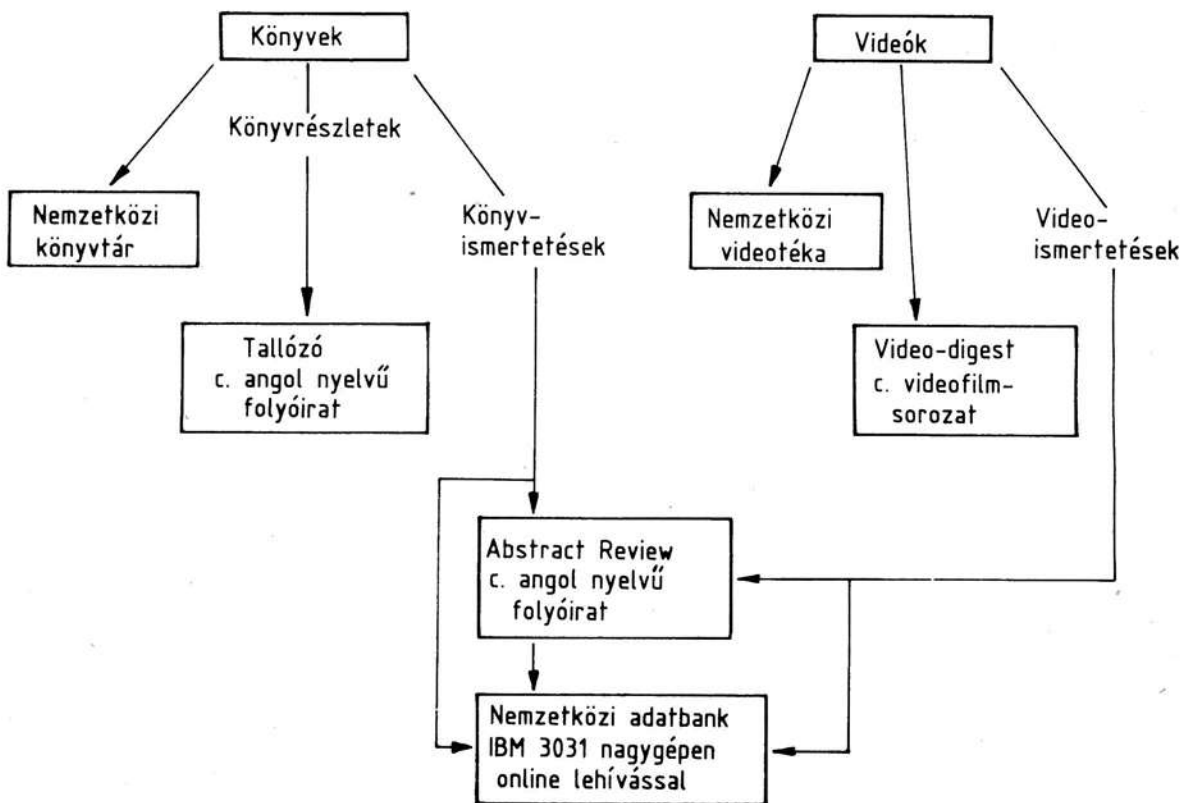
Első körlevelünkre ez ideig mintegy 200 külföldi kiadó és könyvtár reagált könyvek, információs anyagok és videokazetták megküldésével, elsősorban az Egyesült Államokból és az NSZK-ból, de sokan a többi tőkés, szocialista és fejlődő országból is. Az utóbbi hónapok áttörése, hogy olyan nagy hagyományú kiadók is csatlakoztak az Interbrighthoz adatforrásaikkal, mint az Elsevier, a Pergamon Press, a Springer Verlag, az Academic Press, a Cambridge University Press, a Karger Verlag, a Raven Press, a John Wiley és mások. A szakosodott kiadók ugyancsak megmozdultak, mint például a számítástechnikai Que (USA), Franzis (NSZK), Jackson (Olaszország), a képzőművészeti Bruckmann (NSZK), a felsőoktatási és a videóirányultságú IRL Press (Nagy-Britannia) stb.

Az Interbright – mondhatjuk így – az ismeretterjesztő irodalom "világtermésének" begyűjtésével és a róla adott angol nyelvű tájékoztatói szolgáltatásokkal azt kívánja elősegíteni, hogy hazánk – leküzdve nyelvi elszigeteltségét – élénkebben vehesse ki részét a nemzetközi kulturális és tudományos tevékenységből, a maga eszközeivel is gyorsíthassa a kis és nagy nemzetek közeledését, miközben az intellektuális szolgáltatások fejében fontos szakirodalmi forrásokhoz jut.

Az Interbright szervezete – alrendszerei

Központunk szöveges és képi, illetőleg primer és szekunder információkat nyújt az érdeklődőknek a hagyományos értelemben vett könyvtári szolgáltatásokon kezdve, a számítógépes adatbank-szolgáltatásokkal befejezve (1. ábra).

Az Interbright a különböző kiadóktól tiszteletpéldányként beérkezett népszerű-tudományos műveket és kézikönyveket nemzetközi könyvtárban gyűjti össze. A nagy világnyelveken megjelenő munkákból válogatott és számítógépes eljárással katalogizált gyűjteményt hoz létre. Már eddig is nagyszámú értékes kiadvány jutott el hozzánk, amelyeknek beszerzésére gyakran még nagykönyvtáraink sem tudnak devizát fordítani. Az olvasótermi kölcsönzés a kiadók, könyvtárosok, tanárok, szerzők és diákok számára ingyenes. Könyveinkből a jobb tájékozódás érdekében, de esztétikai megfontolásokból is kisebb állandó kiállításokat rendezünk az Interbright székhelyén, a Kossuth Klubban és a Magisztrál Galériában, időnként pedig tematikus bemutatókat tervezünk nemzetközi tudományos kongresszusokon és kiállításokon. Ezek nem csupán az adott témakörben megjelent legújabb könyvek és videók mechanikus bemutatói lesznek, hanem szakmai rendezvényeket,

1. ábra Az Interbright alaptervékenységének diagramja

ankétokat, vitaesteket is kapcsolunk hozzájuk, ahol az érdeklődő szakemberek, kutatók kicserélhetik véleményüket, előadásokat hallgathatnak és tarthatnak.

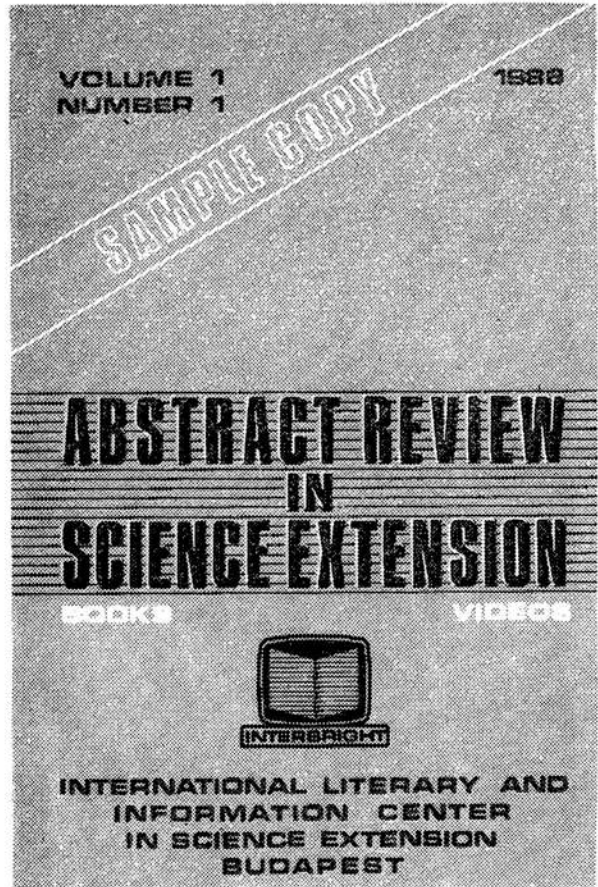
Ezek a rétegrendezvények színes és tartalmas klubéletet alakíthatnak ki, fórumokat nyújtva a napjainkban egyre sokasodó egyesületek, társaságok, kulturális közösségek számára is. A számítógépes adatszolgáltatás megkönnyíti az olvasók tájékozódását: a számukra szükséges műveket szerző, cím, kiadó szerinti katalógus, illetve tárgymutató (kulcsszavak) segítségével kereshetik ki az olvasóterembe telepített terminálon. A könyvtár szolgáltatásait egészíti ki a másolás és a fordítás lehetőségének felkínálása is. A feldolgozott információkat a SZTAKI IBM-3031-es számítógépén tároljuk. Az információk online rendszerben hívhatók le.

Videotéka

A vizuális primer információk tárolására nemzetközi videotárat hozunk létre. Így információkat szolgáltatunk arról, hogy milyen tematikájú, felhasználhatóságú anyagok találhatóak a videotékában, és arról is, hogy miként lehet kapcsolatba lépni készítőikkel, jogtulajdonosaikkal, terjesztőikkel. Talán mondani sem kell, hogy ezeket a VHS és Beta kazettákon, a PAL, illetve NTSC rendszerben készített videókat is be fogjuk kapcsolni a szakmai-tematikus rendezvényekbe. Úgy véljük, hogy e lehetőséget leginkább az oktatásban érdemes hasznosítani, s ezért kapcsolatot építünk ki az iskolai és az iskolán kívüli oktatási formákkal. A videotéka mindezekon kívül kiváló lehetőséget nyújt a vizuálszemiotikával, audiovizuális médiákkal, távoktatási rendszerekkel foglalkozó kutatóknak is.

Referáló folyóirat

A szekunder információk, azaz az információkról szóló információk lényegüket tekintve a különféle átalakítások, transzformációk termékei. Ez a tevékenység mintegy közbeiktatódik a voltaképpeni "üzenő" és címzettjei közé. Míg az "egyáltalán, hogy létezik" – feltárás minimuma, egysége köztudottan a dokumentumról készített bibliográfiai leírás, addig az annotáció, a témafelsoroló referátum, a tájékoztató referátum, a tömörítvény és a kivonat egyre több és több információt nyújt a bibliográfiailag leírt egységről. A tájékoztató referátum a legelterjedtebb, a legtöbb segítséget nyújtó forma, amely az érdemi tartalmat, a primer szakirodalmi közlemény legfontosabb gondolatköreit, lényeges megállapításait, esetleg módszereit, következtetéseit tartalmazza tömören. Ilyen referátumokból állítjuk össze mi is a havonta megjelenő (angol nyelvű) kiadványainkat 6 év terjedelemben, igényes megjelenésben (2. ábra). A könyvek és videók bibliográfiai leírásán, címlapfotóján és a róluk szóló – tájékoztató igényű – ismertetésen kívül feltüntetjük valamennyi ismertett mű azonosításra szolgáló kulcsszavait is.

2. ábra A referáló folyóirat címlapja

Az Interbright szervezése közben szükségképpen igen sok nagy tekintélyű nemzetközi kiadóval kerülünk kapcsolatba. A kapcsolatok elmélyítése és tapasztalatszerzés céljából vettünk részt az 1988. évi frankfurti nemzetközi könyvvásáron is, amely a hasonló rendezvények közül vitathatatlanul a legjelentősebb. A frankfurti kapcsolatfeltételek nyomán adódott a gondolat, hogy célszerű lenne, ha központunk a tudományos és ismeretterjesztő irodalomból könyvvásárt rendezne Budapesten.

Hogy e tervezett esemény a világ már létező könyvfórumainál többet jelentsen, a következő elképzelésekkel egészítjük ki a szokásos könyvbemutatót és -vásárt:

- ▶ Rendezvényünkön nemcsak a nyomtatott információk (könyveknek) teremtünk bemutatkozási lehetőséget és piacot, hanem a tudományos és tudomány népszerűsítéssel foglalkozó videofilmeknek is. A hatalmas tömegű könyvet és videokazettát egyelőre lehetetlen áttekinteni. Ezért terveink szerint számítógépes adatbankunknak a vásáron telepített termináljain keresztül tájékoztató információk hívhatók le majd a művek címe, szerzője és a kulcsszavak segítségével.
- ▶ Az **Első Budapesti Nemzetközi Könyv- és Videovásárt** 1989. október 5–8. között rendezzük meg. A meghívókat januárban eljuttattuk mintegy 10 000 kiadónak, könyvtárnak és videoforgal-

mazónak. Hazánk kiadói tevékenysége és könyvtári hálózata közismerten magas színvonalú, de a hazai videoforgalmazás is fejlődik. Mindez kellő alapot nyújt a kiemelkedő színvonalú nemzetközi szakmai rendezvények lebonyolítására.

- ▶ Az utóbbi években Magyarország világszerte elismertté vált nyitott kulturális és tudománypolitikája révén, s ez – kiegészülve Budapest gyönyörű fekvésével és közismert vendégszeretetével – lehetővé tette a legkülönbözőbb tudományos kongresszusok, nemzetközi konferenciák és kiállítások számának ugrásszerű növekedését fővárosunkban. Földrajzi adottságaink – tehát az, hogy Észak–Dél, Kelet és Nyugat találkozási pontján terül el országunk – is elősegítik, hogy az információk és eszmék szabad áramlásának színterévé váljunk.

- ▶ A kulturális és tudományos eseményt a megsokkottakon kívül speciális rendezvényekkel is kompletebbé és vonzóbbá szeretnénk tenni a látogatók számára. Mintegy 100–150 kiállítóra és 20 ezer látogatóra számítunk a tudomány, a tudományos ismeretterjesztés, a science fiction, a gyermekkönyvek és videók, valamint a fikció–non fikció témakörében elrendezett standjainknál. A videofilmeket természetesen a vásár több pontján létesített vetítőtermekben lehet majd megtekinteni.

Tervezett kiegészítő-szakmai programjainkat, konferenciáinkat, szimpóziumainkat kilenc fontos és népszerű témakörben bonyolítjuk le.

- ▶ A könyv és a video kölcsönhatása az oktatás és kultúra területén
- ▶ A magyar könyvtárak együttműködési lehetőségei a külfölddel
- ▶ Kerekasztal-beszélgetés a kiadók nemzetközi együttműködéséről (copyrightcsere, fordítás, közös kiadványok stb.)
- ▶ Interaktív video- és távoktatás
- ▶ Könyvelőállítási, kiadási és rendszerezési szoftverek
- ▶ Nyomdai kisgépek kiállítása
- ▶ A tőzsde és a tőzsde irodalma
- ▶ Tudományos tények a science fictionben
- ▶ Régi magyar könyvtári kincsek (kódexek stb.)

Úgy véljük, hogy jelenlegi nehéz gazdasági-társadalmi helyzetünkben is a tudományos és kulturális területen sokféle lehetőség kínálkozik a korszerűbb szervezeti-gazdasági formákban történő értéktermelés számottevő fokozására, mégpedig anélkül, hogy ehhez főhatósági szubvenciót kellene kérni.

Másfelől az Interbright hatékonysága attól is függ, hogy hazai kiadóink, könyvtáraink, tudományos és oktatási intézményeink milyen – szellemi és anyagi értelemben vett – mélységben kapcsolódnak be nemzetközi központunk tevékenységébe.

Beérkezett: 1989. február 20-án.

Tisztelt Ügyfelünk!

Ezúton hívjuk fel szíves figyelmét arra, hogy az OMIKK tovább bővíti szolgáltatásait, az általa kiadott könyvek és folyóiratok mellett

**információs eszközök
ÁRUSÍTÁSÁT
is megkezdte.**

Keresse fel boltunkat
BUDAPEST VIII., MŰZEUM U. 17-ben,
tekintse meg választékunkat,

többek között egy- és tíz tárolóhelyes telefonkészülékek,
üzenetrögzítők, videó- és magnókazetták, diszkettek,
rádió-magnetofon, autórádió, hangszórók,
Levis DATASET, Olivetti villanyírógép,
és egyéb elektronikai cikkek.

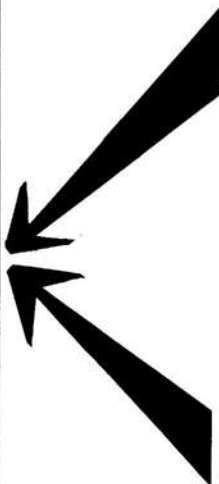
Készséggel állunk közületi és egyéni vásárlóink rendelkezésére.

Várjuk közületek megrendelését

- eredeti, külföldi, speciális szoftverre,
- számítástechnikai berendezésekre, alkatrészekre,
- mérőműszerekre, részegységekre és alkatrészekre,
- speciális kiíró papírokra,
- vegyi anyagokra.

**Gyors, pontos
ügyintézés,
rövid szállítási
határidő!**

**Keresse fel
üzletünket,
érdeklődjön
telefonon!**

**OMIKK INFORMÁCIÓS
ESZKÖZÖK BOLTJA**

Budapest VIII.,
Múzeum u. 17. fsz. 3.
Nyitvatartási idő:
9–16 óráig
Telefon: 185-668